

Anna-Maria Pulkka & Sofia Ward

Alkuopetuksen oppimateriaalipaketti

OEAP1030
LuKi-paketti
Virke- ja tekstitason lukijat

Ella ja kaverit luokkaretkellä

OPETTAJAN OPAS

Teema

Tämä LUKI-paketti perustuu Timo Parvelan Ella luokkaretkellä -kirjaan. Oppilas pääsee tehtävien muodossa mukaan luokkaretkelle Ellan ja kavereiden kanssa. Luokkaretkellä pysähdytään erilaisissa paikoissa ja tehdään niihin liittyviä tehtäviä. LUKI-paketti mukailee pitkälti kirjan tapahtumien järjestystä, joten Ella ja kaverit -kirjaa on mahdollista kuljettaa mukana koko LUKI-paketin ajan. Mikäli Ella luokkaretkellä kirjaa haluaa lukea pienissä osissa, on LUKI-paketti mahdollista pilkkoa osiin ja tehtävien teossa edetä sen mukaan mitä kirjassa edetään.

Kenelle tarkoitettu

LUKI-paketti on suunnattu virke ja tekstitason lukijoille. Materiaali sisältää suhteellisen paljon luettavia tekstejä sekä tehtäviä, joissa tekstiä pitää itse tuottaa. Tehtävät harjoittavat tavuttamista, sujuvaa lukemista, kokonaisten virkkeiden muodostamista, monilukutaito ja itseilmaisua.

Runko

Tähän opettaja oppaaseen on koottu LUKI-paketin kaikki tehtävät, niiden tarkoitus ja ohjeistukset, tavoitteet sekä oikeat vastaukset. Tehtävät on kirjattu opettajan oppaaseen siinä järjestyksessä, kun ne on ovat oppilaan materiaalisakin. Lisätehtävät ovat vapaavalintaisia tehtäviä, jotka oppilas voi tehdä halutessaan. Lisätehtävät eivät enää mukaile Ella luokkaretkellä -kirjaa, mutta liittyvät kuitenkin teemaan.

LUKI-paketti sisältää kymmenen erilaista tehtävää, joista yhdeksän (tehtävät 1-9) ovat varsinaisia tehtäviä ja yksi (tehtävä 10) itsearviointi. Lisäksi paketti sisältää kolme lisätehtävää, joista yksi on lukudiplomi (lisätehtävä 3). Tehtäväpaketti lähtee liikkeelle lyhyistä tekstipätkistä ja tavutusharjoituksista. Tästä edetään pikkuhiljaa pidempiin tekstipätkiin sekä oman tekstin tuottamiseen. Oppilas pääsee ilmaisemaan itseään myös kuvataiteen ja draaman avulla. Lopuksi oppilas suorittaa itsearvioinnin. Opettaja voi halutessaan arvioida oppilaan toimintaa samojen kysymysten avulla ympyröimällä oppilaan itsearviointi -tehtävästä, opettajan mielestä oppilaan toimintaa kuvaavat hymiöt.

Tehtävät on jaoteltu erilaisten kokonaisuuksien alle; harjoittelen luetun ymmärtämistä, harjoittelen sanojen tavuttamista, harjoittelen virkkeiden kirjoittamista, harjoittelen monilukutaitoa ja harjoittelen itseilmaisua. Jokainen kokonaisuus pitää sisällään tehtävän tai

tehtäviä, joissa edellä mainittujen asioiden harjoittelu on keskipisteessä. Jokaisen kokonaisuuden jälkeen materiaalissa on välietappilaatikko. Laatikko kokoaa yhteen kokonaisuuden tehtävät, ja ohjaa kohti seuraavia. Laatikon tunnistaa aina Ella -hahmon kuvasta, joka on laatikon vasemmassa yläreunassa. Halutessaan opettaja voi liimata tarran tai kirjoittaa lyhyen kommentin välietappilaatikkoon, oppilaan tehtyä sen kokonaisuuteen kuuluvat tehtävät.

Lukudiplomi

Lukudiplomin (lisätehtävä 3) suoritusta varten opettaja oppaan lopusta löytyy valmis lukudiplomi, jonka opettaja tulostaa ja täyttää, kun oppilas on lukenut kaikki lukudiplomiin kuuluvat kirjat. Diplomiin kuuluvat kirjat on listattu lisätehtävän 3 alle. Jokaisen kirjan kohdalle on pieni laatikko, jonka oppilas ruksittaa luettuaan kirjan. Lisäksi oppilas vastaa kirjan kohdalla olevaan kysymykseen kirjoittaen vastauksensa viivastolle. Opettaja itse päättää, kuinka haluaa ohjeistaa lisätehtävien lukudiplomin suorittamisen. Oppilas voi suorittaa lukudiplomin esimerkiksi omalla ajallaan tai koulussa mahdollisesti toteutettavien lukutuntien aikana.

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet (OPS)

S1: Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Sisältöalueeseen liittyvät tavoitteet: T1, T2, T3, T4

Vuorovaikutustilanteissa toimimista harjoitellaan erityisesti tehtävässä **6** sekä lisätehtävämateriaalin tehtävissä **1** ja **2**. Tehtävässä **6** oppilas pääsee kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan keksimällä valmiiksi aloitetulle keskustelulle jatkoa. Oppilas saa myös mahdollisuuden itseilmaisuun sekä vuorovaikutustilanteessa toimimiseen, kun oman käsikirjoituksen pääsee esittämään parin kanssa. Lisätehtävässä **1** oppilas saa ilmaista itseään ja käyttää mielikuvitustaan keksimällä Ellan ja kavereiden porukkaan uuden hahmon. Lisätehtävässä **2** oppilas suunnittelee luokalleen luokkaretken, jonka keksimisessä ja ilmaisussa hän saa käyttää luovuuttaan sekä mielikuvitustaan.

S2: Tekstien tulkitseminen

Sisältöalueeseen liittyvät tavoitteet: T5, T6, T7, T8

Tekstien tulkitseminen painottuu erityisesti LuKi-paketissa, ja siihen liittyen on suunniteltu monta erilaista tehtävää. Pakettiin on pyritty luomaan monipuolisia tekstin tulkitsemiseen liittyviä tehtäviä, joiden avulla oppilaat voivat kehittää luetunymmärtämistään. Tekstin tulkitsemisen tavoitteet painottuvat erityisesti tehtävissä **1, 2, 7 ja 8**.

S3: Tekstien tuottaminen

Sisältöalueeseen liittyvät tavoitteet: T9, T10, T11

Myös tekstien tuottamista on pyritty painottamaan LuKi-paketin tehtävissä, sillä kirjaimien ja kirjoittamisen harjoittelu on yksi merkittävimmistä tavoitteista alkuopetuksessa. Paketissa on monta erilaista tekstin tuottamiseen liittyvää tehtävää, joiden avulla oppilas saa harjoitella kirjoitustaitoaan. Tekstin tuottaminen painottuu erityisesti tehtävissä **4, 5 ja 6**. Myös lisätehtävät antavat mahdollisuuden tekstin tuottamisen taitojen harjoitteluun.

S4: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Sisältöalueeseen liittyvät tavoitteet: T12, T13, T14

LuKi-paketin tavoitteena on saada oppilaat innostumaan lukemisesta ja tustustumaan erilaisiin teksteihin sekä kirjallisuuteen. Paketin teema pyörii Ella-kirjasarjan ympärillä ja oppilaat pääsevät paketin myötä tutustumaan sarjaan ja siinä seikkaileviin hahmoihin. Oppilaille saavat myös mahdollisuuden käyttää omaa mielikuvitustaan kirjoittamalla omia tekstejä ja keksimällä kirjasarjaan uusia hahmoja. LuKi-paketin lopussa oleva lukudiplomi kannustaa oppilaita jatkamaan kirjasarjan kirjoihin tutustumista ja motivoi heitä lukemaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtämiseen liittyviä tehtäviä ovat esimerkiksi tehtävä **1** sekä lisätehtävät **1, 2 ja 3**.

Laaja-alaiset tavoitteet

LUKI-paketissa painottuvat laaja-alaisista tavoitteista ajattelu ja oppimaan oppiminen (**L1**), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (**L2**), monilukutaito (**L4**) ja tieto- ja viestintäteknoologia (**L5**).

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9, T11

Oppilaita kannustetaan tekemään havaintoja, etsimään ja tuottamaan tietoa sekä esittämään työnsä tuloksia. Tehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta lukemista kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää ja kuvailla asioita. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään ja iloitsemaan onnistumisistaan.

Kulttuurinen osaaminen (L2) T1, T2, T3, T4, T6, T8, T10, T12, T13

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. LuKi-paketin tehtävissä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät draaman ja kuvallisen ilmaisun keinoin.

Monilukutaito (L4) T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi ja ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi ja tuottajiksi. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä. LuKi-paketissa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä.

Tieto- ja viestintäteknologia (L5) T5, T7, T8, T9, T10, T11

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tv) tietoja ja taitoja.

TEHTÄVIEN OHJEISTUS JA TAVOITTEET

HARJOITTELEN LUETUNYMMÄRTÄMISTÄ

Tässä kokonaisuudessa tehtävien tavoitteena on harjoitella luetunymmärtämistä.

- 1. Tutustu hahmoihin.** Selvitä vihjeiden avulla kuka on kuka. Kirjoita viivalle hahmon nimi.

Tehtävän tarkoituksena on tutustua LUKI-paketissa seikkaileviin Ella ja kaverit -hahmoihin. Oppilas selvittää vihjeiden avulla, kuka hahmoista on kuka ja kirjoittaa jokaisen hahmon alla olevalle viivalle tämän nimen. Tehtävässä oppilas harjoittaa omaa lukutaitoaan sekä ymmärrystä, siitä mitä lukee. Samalla oppilas harjoittaa omaa päättelykykyään.

- Tehtävän tavoitteet: T5, T8, T12

- 2. Lue teksti.** Sopiiko väittämä henkilöön? K = kyllä vai E = ei.

Tehtävän tarkoituksena on harjoittaa oppilaan lukemisen sujuvuutta sekä luetun ymmärtämistä. Oppilas lukee tekstipätkän ja vastaa sen jälkeen tekstin alla oleviin kahteen väittämään. Väittämät liittyvät aina ylläolevaan tekstipätkään.

- Tehtävän tavoitteet: T5, T6, T12

Oikeat vastaukset:

Ella	Hanna	Tuukka	Pate	Tiina
- E	- K	- E	- K	- E
- K	- K	- K	- E	- E
Pukari	Samppa			
- K	- E			
- E	- K			

HARJOITTELEN SANOJEN TAVUTTAMISTA

Tässä kokonaisuudessa tehtävien pääasiallinen tarkoitus on tavuttamisen harjoittelu.

3. Pate on keksinyt bussissa uuden leikin.

Laske kuinka monta tavua sanassa on ja väritä sama määrä palloja.

kello

hedelmä(t)

traktori

opettaja

suklaalevy

4. Tavuta sanat. Merkitse tavut viivalla.

Tehtävien 3 ja 4 tarkoituksena on harjoittaa oppilaan tavuttamista. Tehtävässä 3 oppilas laskee kuvan mukaisen määrän tavuja ja värittää saman määrän palloja.

Tehtävässä 4 oppilas merkitsee viivalla tavun paikan sanassa. Tavutusviiva voidaan tehdä joko pysty- tai vaakasuuntaan.

- Tehtävien 3 & 4 tavoitteet: T5, T11, T12

5. Tavut ovat menneet sekaisin.

Tehtävä on kaksiosainen. Tehtävässä oppilas selvittää sekaisin menneiden tavujen oikean järjestyksen. Oppilas miettii itsenäisesti, miten kyseinen sana liittyy ravintolaan ja vastaa kysymykseen kokonaisen virkkeen muodossa. Tehtävässä harjoitellaan päättelykykyä ja tekstin tuottamista. Oppilas harjoittaa kykyään käyttää kirjaimia oikeaoppisesti ja muodostaa kokonaisia virkeitä.

- Tehtävän tavoitteet: T5, T11

Selvitä tavujen oikea järjestys.

ka-ruo-ta-lis

ruo-ka-lis-ta

Miten sana liittyy ravintolaan? Vastaa kokonaisella virkkeellä.

Esimerkiksi: Ruokalistasta katsotaan, mitä ruokaa halutaan tilata.

HARJOITTELEN VIRKKEIDEN KIRJOITTAMISTA

Tässä kokonaisuudessa harjoitellaan kokonaisten virkkeiden kirjoittamista ja itseilmaisua

6. Miten keskustelu jatkuu? Kirjoita virkkeillä, miten keskustelu mielestäsi jatkuu.

Esitä keskustelu parin kanssa.

Tämän tehtävän tarkoituksena on kehittää omaa mielikuvitustaan sekä harjoittaa tekstien tuottamista. Tehtävässä harjoitellaan itseilmaisua ja vuorovaikutustilanteissa toimintaa yhdessä parin kanssa. Tehtävä on kaksiosainen. Ensin oppilaan tehtävänä on kirjoittaa kokonaisin virkein viivastolle, miten keskustelu Ellan ja Tuukan välillä ravintolassa jatkuu. Tekstin tuottaminen olisi suositeltavaa toteuttaa itsenäisesti. Opettajan päätettäväksi jää kuinka esitykset parin kanssa toteutetaan. Parit voivat lukea tuottamansa vuoropuhelut keskenään tai vaihtoehtoisesti esittää ne koko luokalle tai pienelle ryhmälle.

- Tehtävän tavoitteet: T1,T2,T3,T10,

HARJOITTELEN LUETUN YMMÄRTÄMISTÄ

Tämän tehtävän tarkoituksena on harjoitella luetun ymmärtämistä ja monilukutaitoa.

7. Oho! Luokka ei päässytkään taidemuseoon sisälle, sillä opettaja oli unohtanut rahat koululle.

Lue mitä sitten tapahtui. Ympyröi kuvat, jotka liittyvät lukemaasi uutiseen.

Tehtävä on kaksiosainen. Ensin oppilaan tulee lukea lyhyt uutispätkä. Tämän jälkeen oppilas ympyröi uutisen alla olevista kuvista ne, jotka liittyvät uutiseen.

- Tehtävän tavoitteet: T5, T6, T8

Oikeat vastaukset: → kuvista ympyröidään kaikki paitsi vampyyri (kolmas kuva vasemmalta katsottuna)

HARJOITTELEN MONILUKUTAITOA

Tämän tehtävän kehitetään oppilaiden monilukutaitoa, kirjoittamistaitoja ja TVT-taitoja.

- 8. Lue QR-koodi.** Katso video. Vastaa kysymyksiin virkkein.

Symboli tarkoittaa sitä, että tehtävässä tarvitaan tablettia tai älypuhelinia. QR- koodin takaa löytyy video Korkeasaaren eläintarhassa asuvista Amurin tiikereistä. Oppilas katsoo videon ja vastaa sen perusteella kysymyksiin. Vastaukset kirjataan viivastolle.

- Tehtävän tavoitteet: T6, T7, T8, T11

HARJOITTELEN ITSEILMAISUA

Tämän tehtävän tavoitteena on kehittää oppilaiden ilmaisutaitoa kuvataiteen avulla.

9. Piirrä kuva katsomaasi videoon liittyen

Oppilas piirtää tehtävänannon alla olevaan laatikkoon haluamansa kuvat, joka liittyy 8. tehtävän videoon.

- Tehtävän tavoitteet: T8, T9

ITSEARVIOINTI

Itsearviointitehtävällä halutaan tarjota oppilaille apuväline oman työskentelyn arviointiin.

Itsearvioinnin tarkoituksena on harjoitella oman toiminnan ohjaamista ja arvioimista.

10. Itsearviointi. Väritä sopiva hymiö.

Oppilas värittää kolmesta hymiöstä sen, joka sopii hänen mielestään parhaiten omaan toimintaansa. Oppilas vastaa myös yhteen avoimeen kysymykseen liittyen Luki-paketin tehtäviin (kohta 6). Mikäli opettaja haluaa myös itse arvioida oppilaan toimintaa, voi hän oppilaan itsearvioinnin jälkeen ympyröidä hymiöistä mielestensä sopivimmat. (kohdat 2-5)

- Tehtävän tavoitteet: T4, T11

LISÄTEHTÄVÄT

Lisätehtävät ovat oppilaille vapaavalintaisia tehtäviä, jotka täydentävät Luki-pakettia.

Lisätehtävät eivät ole enää sidoksissa Ella luokkaretkellä -kirjaan, mutta sopivat kuitenkin LuKi-paketin teemaan.

1. Keksi Ellan ja kavereiden porukkaan uusi hahmo. Piirrä ja kirjoita, millainen keksimäsi hahmo on.

Oppilaan tehtävänä on keksiä uusi hahmo Ellan ja kavereiden porukkaan. Oppilas piirtää hahmon tehtävän alla olevaan laatikkoon. Lisäksi oppilas kirjoittaa haluamiaan tuntomerkkejä, luonteenpiirteitä tai hahmoa kuvastavia asioita hahmon ympärille.

- Tehtävän tavoitteet: T3, T8, T9, T10, T13

2. Suunnittele luokallesi oma luokkaretki. Piirrä tai kirjoita millainen retki olisi.

→ Oppilas voi myös halutessaan piirtää *sekä* kirjoittaa

Oppilas suunnittelee omalle luokalleen haluamansa luokkaretken. Oppilas piirtää ja/tai kirjoittaa suunnittelemansa luokkaretken tehtävänannon alla olevaan laatikkoon. Opettajan halutessaan luokkaretket voidaan esitellä koko luokan kesken.

- Tehtävän tavoitteet: T2, T9, T10, T11

3. Lukudiplomi

Lukudiplomin tavoitteena on saada oppilaat innostumaan lukemisesta. Lukudiplomiin valikoitui Ella-sarjan kirjoja, minkä avulla saatiin jatkumoa LuKi-paketin teemalle. Ella-sarjan kirjat ovat myös tasoltaan alkuopetuksen oppilaille sopivia.

Lukudiplomissa on kuusi Ella-kirjaa. Kirjan luettuaan oppilas laittaa kirjan nimen vieressä olevaan laatikkoon rastin ja vastaa kirjaan liittyvään kysymykseen. Kun oppilas on lukenut kaikki kuusi Ella-kirjaa sekä tehnyt niihin liittyvät tehtävät on hän suorittanut lukudiplomin. Lukudiplomin (liitteenä) saa hakea opettajalta ja siihen laitetaan oppilaan nimi, suorituksen päivämäärä sekä myöntäjän (opettajan) allekirjoitus.

HUOM! Lukudiplomia voi suorittaa myös koulun ulkopuolella.

- Tehtävän tavoitteet: T5, T8, T11, T13

Lukudiplomista löytyvät kirjat:

1. Ella luokkaretkellä
2. Ella ja kiristäjä
3. Ella teatterissa
4. Ella ja lopettaja
5. Ella ja Pate
6. Ella ja Pukari

LUKUDIPLOMI

ONNEKSI OLKOON!

PÄIVÄMÄÄRÄ

MYÖNTÄJÄ

Olet suorittanut lukudiplomin ja
harjoitellut lukemista sinnikkäästi.